

Tietokone syö kirjat

Ebook on kirja ilman paperia

OLLI PÄIVIÖ

Perinteinen kirjakaan ei enää vältty digitaalihyökkäykseltä. Kirja siirtyy verkkoon ja digitaaliseen muotoon. Se tarjoaa lukemattomia mahdollisuuksia niin jakelun kuin markkinoinninkin kannalta. Tosin monia ongelmia on myös voitettavana, vähäisin niistä ei liene tekijänoikeuksien valvominen. Sähköisten kirjojen kauppa on hyvässä alussa, mutta volyymin odotetaan jopa 200-kertaistuvan vuoden 2002 aikana.

Adoben kehittämä, digitaalisen paperin standardiksi noussut PDF-tiedostomuoto sopii eBook käyttöön mainiosti. Myös Microsoftilta löytyy PC-ympäristössä tapahtuvaan sähköisten kirjojen lukuun järjestelmä ja ohjelma: Microsoft Reader. Adoben ohjelma käy myös Mac-koneisiin, MS Reader ei.

Microsoft käyttää eBook-ohjelmoinnissaan avointa OEB-standardia, joka pohjautuu HTML- ja XML-kieliin.

OEB:ssä tekstin esittäminen, juoksutus yms. on ehkäpä hivener PDF-formaattia edellä. Jokainen PDF-tiedostoja Acrobat Readeriin avannut on pannut merkille tekstin rosoisuuden.

Kun luettavuus on kuitenkin sähköisten kirjojen ja julkaisujen ykköskysymys, on PDF vaikeamassa asemassa kuin OEB.

Niin Microsoft kuin Adobekin ovat kehittäneet oman fontin terävöimisjärjestelmänsä, joka parantaa tekstin luettavuutta varsinkin pienissä näytöissä. Microsoftilla

Hyvin kauan pintansa pitänyt painettu kirja saa kilpailijan elektronisesta kirjasta. Tai ainakin vaihtoehdon. Kädessä pidettävää, lahjapakettiin helposti kääritävää kirjaa tuskin koskaan syrjäytetään. Digitaalisuus antaa kuitenkin vaihtoehtoja ja helpottaa informaation levittämistä ja muokkausta. Digitaalinen kirja voidaan myös kehittää multimediasuuntaan. Elokuvan ja kirjan yhdistämistä ei vielä kukaan ole tainnut kokeilla.

se on nimetty Clear Typeksi ja Adoben vastaava on Cool Type.

Cool Type tavallaan laskee kirjaimiin lisää pikseleitä ja täyttää näin isojen pikselien väliin jättämää sahalaitaa.

Tätä tarvitaan, sillä kun halvoilla kotitulosimilla päästään tarkkuudessa 600 pisteeseen tuumalle, niin tavallisen pöytäkoneen näyttö kykenee parhaimmil-

laan vain 72 linjaan tuumalle. Teksti jää sahalaitaiseksi ja silmät väsyvät.

Parempi luettavuus tulee lähitulevaisuudessa näyttämään, kumpi em. järjestelmistä vie pitemmän korren.

Tällä hetkellä julkaisuja ja kirjoja on saatavissa molemmille järjestelmille. Myös taskutietokoneille järjestelmät jo tai ainakin

lähitulevaisuudessa soveltuvat, vaikka niille on myös oma ohjelmansa eli MobiPocket Reader. Se soveltuu valmistajansa mukaan lukuohjelmaksi seuraaville käyttöjärjestelmille: PalmOS, WindowsCE /Pocket PC, Franklin eBookman ja Epcoc32.

Amazon.comtarjoaa tuhansia kirjoja

Sähköisiä kirjoja (eBook) ei suomen kielellä vielä ole tietääkseni juuri saatavilla. Syksyllä kotimaisilta kustantajilta sellaisia on odotettavissa. Englanninkielisiä sen sijaan jo Internetistä löytää. Joissain verkkokaupoissa, kuten Amazonissa valikoima lisääntyy kovaa vauhtia. Tällä hetkellä Adoben ja Microsoftin kanssa tiivistä yhteistyötä tekevän Amazonin digitaalikirjojen valikoima käsittää noin 2000 nimikettä ja lisää tulee koko ajan.

Myös Ebook Readeria eli lukuohjelmaa kehittävä Adoben sivuilta kirjoja on ostettavissa sekä ladattavissa myös ilmaiseksi.

Huckleberry Finnin seikkailut ja Bram Stokerin Dracula kuuluvat näihin ilmaiseksi imuroitaviin kirjoihin. Tuntemattomampaa ilmaislinjaa Adoben kokoelmassa edustaa esimerkiksi Sun Tzun kirjoittama "On the Art of War" eli maailman vanhin sotastrategiaan keskittyvä opus.

Lukeminen on hankalaa

Uuden sukupolven eBookin ominaisuuksiin kuuluu, että teksti skaalautuu oikean kokoiseksi eri näyttöihin automaattisesti. Kun 21 tuuman isolla näytöllä koko A4sivu sopii leveydestään kerralla näyttöön, muodostuu Palm-kämmenmikron rivi vain muutamasta sanasta.

Kaikki ruudulta tekstiä lukevat tietävät, että silmät väsyvät nopeasti. Samoin käy tietenkin sähköistä kirjaa luettaessa. Edelleen tietokoneen kanssa on vaikea kاپertyä takan eteen vällyn alle

lukemaan. Kesämökin laiturille tai lomamatkalla hiekkarannalle rahdattu kannettava tietokonekaan ei oikein kuulosta järkevältä.

Helputusta asiaan tuo tieteen tulostaminen paperille, mutta paperinipun lukeminen ei ihan vastaa nidotun kirjan lukemista. Tiedostomuodossa olevia kirjoja varten on kehitetty myös erillisiä käteen sopivia lukulaitteita, mutta sellaisen hankkiminen ei kuulosta kovin järkevältä. Mukanakulkevia laitteita kun tahtoo jokaisella olla enemmän kuin tarpeeksi.

Kämmenmikro saattaisi olla se tulevaisuuden lukulaite kätevimmillään.

Tämä laiteriippuvuus lieneekin suurin ongelma sähköisen kirjan kohdalla. Romaania paremmin digitaalikirja soveltuukin mielestäni erilaisille käyttäjille, matkaoppaille, keittokirjoille yms., joita ei lueta ahmien satoja sivuja kerrallaan, vaan enemmän säilytetään ja luetaan ainoastaan tarvittaessa.

Kouluun maailmaan ja opiskeluun eBook luo aivan huimat näkymät. Digitaalisessa muodossa olevaa kirjaa opiskelija voi lukea verkon yli kotonaan tarvitsematta ostaa kallista painettua versiota.

Digitaaliseen kirjaan on myös helppo lisätä vaikkapa hyperlinkkejä Internetiin, videoleikkeitä yms.elementtejä. Onko kyseessä

sitten enää kirja vai ollaanko jo multimediam puolella?

Kirjan kirjoittajan tai sähköistä kauppapaikkaa pitävän kustanta-

jan mielestä homman suurena ongelmana on piratismi. Kerran tietoverkkoihin irti laskettu opus leviää kopioina äkkiä joka puolelle.

Kirjailijat ja kustannustoimintaa harjoittavat ovatkin viime aikoina varmasti seuranneet erityisellä mielenkiinnolla, mitä äänitepuolella ja etenkin Napsterin asiassa tapahtuu.

King aloitti - ja lopetti

Juuri piratismiin törmäsi alan uranuurtaja, verta ja suolenpätkiä kauhukirjoissaan tarjoava Stephen King, joka laittoi romaaninsa "Plant" ainoastaan Internetiin imuroitavaksi muutaman dollarin maksua vastaan. Ei kuitenkaan koko romaania vaan alkuosan.

Ehtona jälkipään julkaisemiseen oli kirjan sivuilta imurointien رهللیسییы.

Romaanin imuttaminen osoitteesta www.stephenking.com oli kuitenkin sellaista rosvoamista, että King jäädytti loppuosan julkaisemisen.

the Bullet naurettavaan 2,25 dollarin hintaan. Star Wars Darth Maul -kirjan sai imuroida omakseen alle kahdella dollarilla. Ensimmäisen eBook-ostokseni tein juuri Amazonista. Ted Padovan "101 Acrobat vihjettä ja vinkkiä" kirja maksoi 10 dollaria. Mitään pakkaus- tai lähetyskuluja ei tullut, sillä kirjan imuroin välittömästi luottokorttimaksun jälkeen itselleni.

Internet-osoitteita:

<http://www.adobe.com/products/ebookreader/register.html>

Ilmaisen Adoben eBook Reader-ohjelman kotisivu.

<http://www.microsoft.com/reader/download.asp>

Täältä voit imuroida ilmaisen Microsoft Reader-ohjelman.

<http://www.mobipocket.com/en/DownloadSoft/default.asp>

Mobi PocketReader ohjelma. Kirjoja kaupan muutaman dollarin hintaan.

<http://www.amazon.com>

Kirja- levy yms. kauppa Netissä. Myös eBook kirjoja. Seuraa linkkejä Book-ebooks.

<http://www.adobe.com/epaper/ebooks/main.html>

Adoben kirjakauppa, myös ilmaisia opuksia imuroitavana.

<http://ebooks.barnesandnoble.com>

Ebook kirjakauppa Netissä

<http://www.adlibris.se>

Ruotsalainen kirjakauppa, jossa myös eBook kirjoja. 40 kruunulla irtoaa mm. ruotsinkielinen Lisa Marklundin menestyskirja Studio Sex. Sekä Adoben että Microsoftin lukijoille eri versiot saatavilla.

<http://www.octavo.com>

Maailman harvinaisimmat kirjat.

Microsoftin Reader-ohjelma on sekin varsin helppokäyttöinen. Kirjastosta kirjat avataan hiirellä aivan Adobe'n ohjelman tapaan. Alhaalta pääsee suoraan kirja-kauppoihin ostoksille sekä saa esiin ohjeita.

Acrobat eReader on helppokäyttöinen ohjelma. Kirjastoon imuroidut kirjat näkyvät kynsikuvina. Kirja avautuu yksinkertaisesti klikkaamalla ja sitä selataan oikealla olevilla näppäimillä. Kirjan siirtymisestä Internetin kirjakaupasta kirjastoon kertoo symboli alhaalla.

nyt valmistaa oman kirjansa tai runokokoelmansa ja laittaa sen joko jakoon tai myyntiin Internetiin. Kustantajan pakeille ei enää tarvitse mennä lakki kourassa.

Sähköisten kirjojen valikoimat siis kasvavat koko ajan ja sellaisia-kin julkaisuja jo löytää, joita ei koskaan paperilla ole ollut eikä tule olemaan.

Hyvä esimerkki tästä on Internetissä ja osoitteessa www.octavo.com. Virtuaalikauppa mainos-

taa olevansa harvinaisten kirjojen kauppa. Ja totta tosiaan. Digitaaliseen muotoon on siirretty sellaisia kirjoja, joita maailmassa on tehty vain yksin kappalein.

Kirjailijoina sellaisia menneen maailman mahtimiehiä kuin Nicolaus Copernicus, Benjamin Franklin ja Galileo Galilei. Tavallisella ruohontallaajalla tuskin olisi mitään asiaa 100 metriä lähemmäs näitten tiedemiesten alkuperäisiä niteitä.

Sähköinen kirja kuitenkin tuo tällaisenkin ainutkertaisen materiaalin kaikkien ulottuville muutamman kymmenen dollarin hintaan. Joitain alkuperäisesti latinaksi kirjoitettuja teoksia on Octavossa käännetty myös englanniksi,

Adobe on kehittänyt omaa eBook-lukijaansa useita vuosia. PDF tekniikkaa Acrobat Readerin tapaan hyödyntävä eBook Reader-ohjelma onkin tavallaan kevennetty painos Readeristä.

Siitä on jätetty pois kaikki turha krumeluuri ja kaikki ominaisuudet on kehitetty palvelemaan vain ja yksinomaan kirjan lukua tietokoneen ruudulta.

Adobe'n ohjelmassa on jopa lukutoiminto, tosin vasta englanniksi. Lienee tervetullut lisä näkövammaisille. Monotoninen koneääni ei kylläkään ole sopivin esimerkiksi jännittävälle kauhukirjalle. Kun ääni ei värise missään

kohdassa, on tunnelmaan vaikea päästä. Tosin joillekin käyttöohjekirjoille tai verohallituksen tiedotteille koneäänen voi hyväksyä.

Ilmainen eBook-ohjelma löytyy osoitteesta: www.adobe.com/products/ebookreader/main.html.

Myös Microsoftin lukija on helppokäyttöinen ja tarjoaa välineen sähköisen kirjan lukuun tietokoneen ruudulta. Innokas eBook kokeilija imuroi molemmat ohjelmat vertailun vuoksi.

Microsoftin lukijan voi imuroida osoitteesta: <http://www.microsoft.com/reader/download.asp>

